

זרקור מקצועי: דוח הוועדה לקביעת אסטרטגיית צמצום פערי בריאות בעשור הקרוב (2023-2032)

ב-24 בנובמבר 2024 פורסם דוח הוועדה לקביעת אסטרטגיית צמצום פערי בריאות בעשור הקרוב, שמטרתו להתמודד עם הפערים הנרחבים בבריאות בין אוכלוסיות שונות בישראל. הפערים נובעים מגורמים שונים, כולל משתנים חברתיים, כלכליים וגיאוגרפיים, שמובילים לעיתים קרובות לאי-שוויון בגישה לשירותי בריאות איכותיים. הדוח מציע דרך מערכתית, מבוססת נתונים, לצמצום הפערים והבטחת גישה שווה לשירותי בריאות לכלל האוכלוסייה, תוך דגש על אוכלוסיות מוחלשות ופריפריות גיאוגרפיות. הדוח מלווה בתוכנית תקציבית כוללת של 1.45 מיליארד ש. הוועדה מדגישה את הצורך בשיפור התקשורת ושיתוף הפעולה בין הגורמים השונים – הממשלה, הרשויות המקומיות, הארגונים החברתיים, והסקטור הפרטי – כדי להבטיח שיפור איכות השירותים הרפואיים וזמינותם. הוועדה הציעה שורת המלצות מקיפות, שמטרתן להתמודד עם הפערים המובילים לאי-שוויון בבריאות. זרקור זה מציג את עיקרי הדוח הוועדה לקביעת אסטרטגיית צמצום פערי בריאות בעשור הקרוב (2023-2032).

המלצות עיקריות:

1. מדידה והגדרת יעדים למיגור אי-שוויון

קביעת מדדים ברורים ומדודים לזיהוי פערים בשירותי הבריאות ולהשגת יעד של צמצום הפערים בתוך עשור. מדדים אלו יכללו את זמינות השירותים, איכותם, והנגשתם לאוכלוסיות מגוונות, כולל אוכלוסיות במצוקה כלכלית, אוכלוסיות בתנאים גיאוגרפיים בעייתיים, ומיעוטים. יש לציין, כרגע אין בדוח התייחסות לפרמטרים כמותיים או ספציפיים שנקבעו ובעתיד יתבצע תהליך של גיבוש מדדים מפורטים יותר.

2. פיתוח מענים לאוכלוסיות בעוני

פיתוח תוכניות ייעודיות לתמיכה באוכלוסיות מצוקה, במטרה להבטיח שוויון בגישה לשירותי הבריאות גם עבורן. התכניות יכללו הרחבת שירותי בריאות פריפריאליים, טיפול מותאם לאוכלוסיות תחת סיכון גבוה, והגברת נגישות למרכזי בריאות מקומיים. נכון להיום הדוח לא מציין באופן ספציפי את התוכניות שיפותחו.

3. חיזוק מערכת בריאות הנפש

הרחבת שירותי בריאות הנפש, במיוחד לאוכלוסיות פגיעות (זקנים, צעירים, אוכלוסיות במצוקה), הקמת תשתיות וטכנולוגיות חדשניות בתחום הבריאות הנפשית, כולל טיפול פסיכיאטרי מרחוק, פיתוח כלים דיגיטליים לטיפול מרחוק, והכשרה מתקדמת של עובדים בתחום.

תקציב מוקצה:

- הקצאה של 400 מיליון ש"ח להרחבת השירותים בתחום בריאות הנפש, כולל הכשרה של אנשי מקצוע, פיתוח כלים דיגיטליים ושדרוג שירותי בריאות הנפש בפריפריה.
- 150 מיליון ש"ח להכשרת אנשי מקצוע בתחום בריאות הנפש, כולל הכשרות בתחום טיפול מרחוק ומודלים חדשניים לשירותי בריאות.

4. הגברת השקעה במערכת בריאות גופנית

חיזוק תוכניות למניעת מחלות כרוניות (כמו סוכרת, השמנה, לחץ דם גבוה), שנובעות לעיתים קרובות מאורח חיים לא בריא, וכוללות גם את הגברת המודעות לאורח חיים בריא, על מנת להוריד את העומס על מערכת הבריאות ולמנוע מצבים רפואיים חמורים.

כרגע אין אזכור בדוח לתקצוב מוקצה לתחום זה.

5. בריאות גיל הרך

הפחתת פערים בהתפתחות הילד, פיתוח תוכניות שיפור התפתחות הילד תוך מתן תמיכה להורים ולילדים בגיל הרך, עם דגש על ילדים במשפחות מוחלשות, מעקב רפואי שוטף ויצירת שיתופי פעולה בין רשויות הבריאות, החינוך והרווחה לניהול טיפול מקיף שמתמקד בהגברת נגישות לטיפולים, ומעקב אחר התפתחות הילד.

תקציב מוקצה:

הקצאה של 300 מיליון ש"ח לצורך פיתוח תוכניות ייעודיות להתפתחות הילד ולתמיכה בהורים במצוקה כלכלית.

6. פיתוח תשתיות רפואיות בפריפריה

הוועדה ממליצה על השקעה בשדרוג ובניית תשתיות רפואיות באזורים פריפריאליים, על מנת להבטיח שירותים רפואיים נגישים ויעילים לאוכלוסיות המתגוררות באזורים אלה. ההשקעה כוללת הקמת מרכזי בריאות חדשים ושדרוג מרפאות קיימות, תוך שיפור הגישה לשירותי בריאות מתקדמים ולתחומים כמו בריאות הנפש והמניעה של מחלות כרוניות.

תקציב מוקצה:

השקעה של 600 מיליון ש"ח לשדרוג תשתיות בריאות בפריפריה ובאזורים עם צורך דחוף בשירותים רפואיים, כולל הקמת מרפאות ובתי חולים חדשים.

המלצות לצעדים אופרטיביים לארגוני חברה אזרחית בעקבות פרסום הדוח:

- ניתוח והפצת ממצאי הדוח: מומלץ לארגוני חברה אזרחית לנתח את הדוח לעומק ולהנגיש את עיקרי המסקנות וההמלצות לקהלים הרלוונטיים, תוך הדגשת ההשלכות על אוכלוסיות מוחלשות ועל קהלים ייעודיים.
- פיתוח שותפויות: יצירת שיתופי פעולה עם גורמים במערכת הבריאות, רשויות מקומיות, וארגונים נוספים כדי להבטיח יישום יעיל של ההמלצות.
- קידום מדיניות וייצוג מול מקבלי החלטות: ארגונים יכולים להגיש ניירות עמדה לכנסת ולמשרדי הממשלה, המשתמשים בדוח כדי לדרוש תקצוב הולם ותשומת לב להמלצות שטרם יושמו, בדגש על תשתיות בפריפריה, בריאות נפשית ובריאות גיל הרך.
- מעקב ובקרה: יצירת מנגנונים עצמאיים או שיתופיים למעקב אחר יישום ההמלצות שפורסמו בדוח, תוך דיווח שקוף לציבור ולמוסדות השלטון על ההתקדמות והאתגרים ביישום.

לסיכום

החברה האזרחית, שמתמחה בנושאים חברתיים ובריאותיים, נמצאת בעמדה אסטרטגית לתרום להצלחת התוכנית ולהגברת השוויון בבריאות. ארגונים אלו יכולים לקחת תפקיד מוביל במימוש ההמלצות ולשמש גשר בין מקבלי ההחלטות לבין האוכלוסיות המודרות, ובכך לתרום תרומה משמעותית לצמצום פערי הבריאות בעשור הקרוב.